

Atodiad 7: Ymddiriedolwyr elusen a diogelu

Mae llawer o swyddogion ein heglwysi lleol hefyd yn ymddiriedolwyr elusen. Fel ymddiriedolwyr mae ganddynt ddyletswyddau gofal ynghyd â'r cyfrifoldeb i sicrhau bod yr elusen yn cael ei rhedeg yn ddiogel ac yn effeithiol, sy'n cynnwys cymryd y camau hynny sy'n angenrheidiol i ddiogelu grwpiau bregus. Mae angen iddynt sicrhau bod gwarchod pobl rhag niwed yn ganolog i ddiwylliant yr elusen. Mae elusen i fod yn amgylchedd ddiogel y gall pawb ymddiried ynddo.

*Dylai diogelu fod yn flaenoriaeth yn llywodraethiant pob elusen, waeth beth yw ei maint, math neu incwm - ac nid yn unig i'r elusennau hynny sy'n gweithio gyda grwpiau a ystyrir yn draddodiadol fel rhai agored i niwed. Mae'n ddyletswydd hanfodol ar yr ymddiriedolwyr i gymryd y camau rhesymol hynny sydd eu hangen i ddiogelu eu buddiolwyr ac i'w gwarchod rhag camdriaeth.*¹

Canllaw cryno yn unig yw'r atodiad hwn. Am ragor o wybodaeth, gweler gwefan y Comisiwn Elusennau sydd â llawer o wybodaeth ddefnyddiol i helpu ymddiriedolwyr ddeall eu cyfrifoldebau diogelu. www.gov.uk/guidance/safeguarding-duties-for-charity-trustees

Dyma rai o'r cyfrifoldebau allweddol:

- Polisiau:** Dylai fod gennych bolisiau a gweithdrefnau diogelu y mae pob ymddiriedolwr, aelod o staff a gwirfoddolwr yn ymwybodol ohonynt ac yn eu dilyn. Dylech benodi cydlynnydd diogelu lleol.
Ydych chi a phobl priodol eraill yn gyfarwydd â'r Llawlyfr Diogelu Grwpiau Bregus ac a ydych chi'n sicrhau ei fod yn cael ei weithredu'n effeithiol yn eich eglwys? Ydych chi'n arddangos y ddogfen bolisi eglwys unigol yn yr adeilad, a ydych chi wedi penodi cydlynnydd/cyswllt diogelu, ac a ydych chi'n trafod diogelu yn rheolaidd yn eich cyfarfodydd eglwysig? <https://panel.cymru/cy/polisiau-a-gwybodaeth>
- Recriwtio mwy diogel a Gwiriadau DBS:** Dylech sicrhau bod y rhai sy'n gweithio neu'n gwirfoddoli gyda grwpiau bregus yn addas ac yn ddiogel. Dylech ddilyn y weithdrefn recriwtio fwy diogel, sy'n cynnwys cynnal gwiriadau DBS. Dylid ailadrodd y gwiriadau hyn yn rheolaidd (bob pedair blynedd yn ôl ein polisi cyfredol). Mae'r ymddiriedolwyr eu hunain yn gymwys i wneud gwiriad DBS os yw'r elusen yn gweithio'n uniongyrchol gyda grwpiau bregus, hyd yn oed os nad ydyn nhw eu hunain yn gwneud y gwaith hwn yn bersonol.
A yw'ch gwirfoddolwyr yn cael eu recriwtio'n ddiogel ac a oes gennych wiriadau DBS ar gyfer pob rôl cymwys? Gweler Adran 2 yn y llawlyfr am ragor o wybodaeth neu edrychwch ar wefan y panel am wybodaeth recriwtio mwy diogel a gwybodaeth DBS. https://panel.cymru/images/siart_llif_DBS_Gorff2020_min.pdf <https://panel.cymru/cy/recriwtio-mwy-diogel>
- Ymateb i bryderon:** Dylech wybod sut i adnabod ac ymateb mewn modd priodol i bryderon diogelu, i honiadau ac i gwynion.
Ydych chi a phawb sy'n gweithio gyda grwpiau bregus yn ymwybodol o sut i adrodd am bryderon diogelu i swyddog diogelu'r panel ac i sefydliadau statudol perthnasol megis yr heddlu neu'r gwasanaethau cymdeithasol cyn gynted ag y bydd sefyllfa neu ddigwyddiad bryderus yn cael ei amau neu ganfod? https://panel.cymru/images/YMATEB_I_GONSYRN_CYM.pdf
- Adrodd ynghylch digwyddiadau difrifol i'r Comisiwn Elusennau:** Mae'n ofynnol bod ymddiriedolwyr yn adrodd am ddigwyddiadau priodol i'r Comisiwn Elusennau. Mae'r math hwn o ddigwyddiad yn cynnwys, er enghraifft, honiad o gam-drin cysylltiedig â'r elusen. Mae gan ymddiriedolwyr elusen sydd wedi ei heithrio yr un cyfrifoldeb ag sydd gan elusen gofrestrdedig yn hyn o beth. I ddeall y mater yn well cysylltwch â llinell gymorth y Comisiwn Elusennau neu ewch i'w gwefa www.gov.uk/guidance/how-to-report-a-serious-incident-in-your-charity
- Hyfforddiant:** Dylech sicrhau bod holl staff a gwirfoddolwyr yr elusen yn derbyn hyfforddiant diogelu grwpiau bregus yn rheolaidd.
A yw'r holl ymddiriedolwyr a'r rhai sy'n gweithio'n uniongyrchol gyda phlant ac oedolion bregus wedi mynychu hyfforddiant yn y 4 blynedd ddiwethaf? Mae'r hyfforddiant yn gymorth i ddeall llawer o'r cyfrifoldebau a nodwyd uchod <https://panel.cymru/cy/hyfforddiant>

Bydd dilyn y polisiau a'r gweithdrefnau diogelu a luniwyd ar eich cyfer gan y Panel Diogelu Cydenwadol, ynghyd â mynychu'r hyfforddiant diogelu a sicrhau bod gwiriadau DBS yn cael eu cwblhau ar gyfer pawb sy'n gymwys, yn eich helpu i gyflawni eich cyfrifoldebau diogelu fel ymddiriedolwyr.

¹ Comisiwn Elusennau 2022